तुपश्यपश्यताहैः पूजायाम् । (३९/३०४६)

तु पश्य पश्यत अह इत्येतैर्युक्तं तिङन्तं नानुदात्तं भवति पूजायां विषये । तु – [1]माणवकस्तु भुङ्क्ते शोभनम् । पश्य – पश्य माणवको भुङ्क्ते शोभनम् । पश्यत – पश्यत माणवको भुङ्क्ते शोभनम् । अह – अह माणवको भुङ्क्ते शोभनम् । पूजायाम् इति किम् ? पश्य मृगो धावति । पूजायाम् इति वर्तमाने पुनः पूजायाम् इत्युच्यते निघातप्रतिषेधार्थम् । तद्धि [2]प्रतिषेधस्य प्रतिषेधेन सम्बद्धम् [3]इति ॥

अहो च । (४०/३०४७)

अहो इत्यनेन युक्तं तिङन्तं नानुदात्तं भवति पूजायां विषये । अहो देवदत्तः पचति शोभनम् । अहो विष्णुमित्रः करोति चारु । पृथग्योगकरण[4]मुत्तरार्थम् ॥

शेषे विभाषा । (४१/३०५२)

अहो इत्यनेन युक्तं तिङन्तं शेषे विभाषा नानुदात्तं भवति । कश्च शेषः ? यदन्यत् पूजायाः । कटमहो करिष्यसि । [5]मम गेहम् एष्यसि । [6]असूयावचनमेतत्[7] । पूजायाम् इत्यस्य पूर्वत्र [8]चानुकृष्टत्वादन[9]धिकारे सिद्धे शेषवचनं विस्पष्टार्थम् ॥

पुरा च परीप्सायाम् । (४२/३०४०)

पुरा इत्यनेन युक्तं तिङन्तं परीप्सायामर्थे[10] विभाषा नानुदात्तं भवति । परीप्सा त्वरा । अधीष्व माणवक, पुरा विद्योतते विद्युत् । पुरा स्तनयति [11]स्तनयित्नुः । पुराशब्दोऽत्र भविष्यदासत्तिं द्योतयति । परीप्सायाम् इति किम् ? [12]नडेन स्म पुरा अधीयते[13] । [14]अत्र भूतकालविप्रकर्षं पुराशब्दो द्योतयति । ऊर्णया स्म पुरा अधीयते ॥

नन्वित्यनुज्ञैषणायाम् । (४३/३०५०)

ननु इत्यनेन युक्तं तिङन्तं नानुदात्तं भवति अनुज्ञैषणायां विषये । अनुज्ञाया एषणा प्रार्थना अनुज्ञैषणा[15] । [16]अनुज्ञाप्रार्थना इत्यर्थः । ननु [17]करोमि भोः । [18]अनुजानीष्व मां करणं प्रति इत्यर्थः । अनुज्ञैषणायाम् इति किम् ? अकार्षीः कटं देवदत्त ? ननु करोमि भोः । पृष्टप्रतिवचनमेतत्, [19]नानुज्ञैषणा ॥

---

1. यस्तु माणवकः ड. 2. निघातस्य ब. क. इ, तच्च निघातस्य ड. 3. इति नास्ति ड. 4. उत्तरत्र अहोशब्दमात्रस्य अनुवृत्त्यर्थम् इ. ड. 5. अहो ग्रामं गमिष्यति ब.इ, ग्राममहो करिष्यसि क. 6. असूयाप्रतिवचनम् ह. 7. न पूजा इत्यधिकम् ड. 8. चानुक्तत्वात् क. 9. अनधिकारेणैव क.ड.इ. 10. विषये ह. 11. पुनः इत्यधिकम् ह. 12. नटेन इ. 13. पुरा होतारोऽभूवन् (तै. 2.5.11.2) इत्यधिकम् ब. क. 14. अत्र हि भूतविप्रकर्षेषु, भूतिविप्रकृष्टः ह. 15. अनुज्ञा इति किंचित् कर्तुं स्वयमेवोद्युक्तस्यैवं क्रियताम् इत्येवंरूपोऽभ्युपगमोऽनुज्ञा इत्यधिकम् ड. 16. अनुज्ञा नास्ति ड. 17. गच्छामि ब. क. ड. इ. 18. अनुजानीहि क, अनुजानीहि मां गच्छन्तम् इ. 19. एषणा नास्ति इ.